Länsstyrelsen
Värmland

Riksintresse för kulturmiljövården: Blomma - Gyltenäs

Områdesnamn: Blomma - Gyltenäs

Områdesnummer: K42

Kommun: Årjäng

Socken: Blomskog och Trankil

Sammanfattning

Innehåll

Fornlämningsområde. Sten-, brons- och järnålder.

Urvalsmotiv

Vetenskapligt/pedagogiskt. Tidsmässigt sammansatt och varierat fornlämningsområde med tyngdpunkten lagd på förekomsten av den yngre stenålderns hällkistor. Miljön utgör den nordligaste delen av det västsvenska megalitområdet.

Beskrivning

Sydvästra Värmland utgör den nordligaste delen av det västsvenska megalitområdet. Det är också till västra delarna av landskapet, till Näs, Gillbergs och södra Nordmarks härader, som yngre stenålderns hällkistor är koncentrerade. Av Värmlands ca 125 nu kända hällkistor av senneolitisk typ är endast ett par belägna utanför dessa härader. Hällkistorna är sällan eller aldrig belägna på höjdkrönen utan ofta i svag sluttning nedanför dessa. De förekommer oftast på flacka sand- och grusåsar i nära anslutning till moss- och myrmarker. Miljöområdet vid Blomma-Gyltenäs sammanfattar med sina hällkistor tydligare än på andra ställen det äldsta skedet i länets bebyggelsehistoria och stenålderns gravskick.

Kulturhistoriskt värde

Gravar från stenåldern, så kallade hällkistor, har i länet hittills endast påträffats i västra Värmland. En koncentration med fem hällkistor finns vid gårdarna Blomma och Gyltenäs som tillsammans med yngre fornlämningar i form av rösen, stensättningar och domarring vittnar om en kontinuitet i bosättningen fram till århundradena kring Kristi födelse. Flera av lämningarna är välbevarade. Den visuella kontakten med vattenleden och den dominerande näringen, jordbruket, gör området till ett av länets mest intressanta ur kulturhistorisk synpunkt.

Hot

Ej specificerat.

Skydd

Fornlämningarna inom området äger skydd enligt Kulturminneslagen (KML).

Avsikter och åtgärder

Nybebyggelse inom området prövas restriktivt. Kalavverkning eller omföring av jordbruksmark till skogsmark bör ej ske.

Riksantikvarieämbetets värdetext (1996)

Motivering

Fornlämningsmiljö i skogsbygd från senneolitikum, brons- och järnålder som är den nordligaste utlöparen av det västsvenska hällkisteområdet.

Uttryck för riksintresset

Hällkistor, rösen, stensättningar, stenåldersboplats. Relationen till forntida vattenled.

Övrigt

Riksintresset Blomma - Gyltenäs överensstämmer i stort med kulturmiljön Blomma - Gyltenäs (320) enligt kulturmiljöprogrammet för Värmlands län.

Referenser

- Kulturminnesvårdens riksintressen i Värmlands län, Länsstyrelsen 1980.

Ändringsinformation

Datum, kommentar:

- 2007-11-05: Huvuddelen av informationen hämtad från 1988 års beskrivning av riksintressen i Värmlands län.
- 2007-12-10: Beskrivningen av områdets skydd ändrad till aktuella förhållanden och gällande lagstiftning.

Kontaktuppgifter

Välkommen att kontakta Länsstyrelsen för frågor via telefon eller e-post. Telefonnummer och e-postadress finns längst ner på första sidan.